

Leírások híres fákról

1. Ötvöskónyi Hős Fa: A szakmai zsűri az ötvöskónyi nagylevelű hársnak ítélte a Hős Fa címet, mert számos csapást túlélte már. A szájhagyomány szerint a fa a tatárjárás korában gyökerezik (emellett szól az a hihetetlennek tűnő legenda, hogy IV. Béla ennek a fának a tövében húzta meg magát, mikor a tatárok elől menekült). Szakértők szerint a fa kora 300–350 év körüli, bár becsülték már 600 évesnek is. a XIX–XX. század határán a fát villámcsapás érte, törzse kettényílt. Elmondások szerint a két világháború között a kastély akkori urai kártyapartikat rendeztek a fa hús odvában. A dolog cseppet sem elképzelhetetlen, hiszen a fában ma is több ember elfér egyszerre.

A fa elhelyezkedése: Somogy megye, Ötvöskónyi (Chernel-kastély parkja),

Faj: nagylevelű hárs (Tiliaplatyphyllos)

Kora: 300–350 év

Magassága: 18 méter

Törzskerülete: 1057 cm

Jelölő: Takács Márton

Forrás: <http://faipar.hu/hirek>

2. Tiszaigar, Mátyás király fája: A tiszai kocsányos tölgy eredetileg a hajdani Tisza-meder közelében állt, a folyószabályzás miatt került távol tőle. A 250 évesre becsült 570 cm törzskerületű és 19 méter magas fa sajnos csak Mátyás király emlékét idézi. A fa múltját kutatva, nincs rá bizonyíték, hogy az elnevezésén túl bármiféle kapcsolata lenne névadójával. Ennek ellenére figyelemre méltó példája fajtájának. Az első világháború után ez volt az első fa, melyet hivatalosan is védetté nyilvánítottak.

Forrás: <http://egerfa.hu/hazai-fafajok>

3. Szőkedencs, Kislevelű hárs: A szőkedencsi hárs az ország nevezetős fáinak egyike, védelem alatt áll: Magyarország, de szakértői vélemények alapján Közép-Európa legnagyobb körkerületű és magasságú hársa. Kevés hatalmasabb, öregebb hársról tudunk! Törzsének – amely tövénél kettéágazik – körmérete 11 méter, egészen pontosan 1103 centiméter. Magassága 25 méter, korát 700 évre becsülik, tehát az Árpád-ház kihalása környékén láthatta meg a napvilágot, ám gyökerei alapján ezeréves géneket hordozhat.

Forrás: <http://micsodabalaton.wordpress.com>

4. Darány, Patkó Bandi fája: A famatuzsálem, négyszáz évesre becsült kocsányos tölgy 1942 óta védelem alatt áll. Mellmagasságban mért törzskerülete meghaladja a hat és fél métert. A nép a híres somogyi betyárról, Patkó Bandiról nevezte el a fát.

Forrás: <http://vendegvaro.utazom.com>

5. Nagykutas, szelídgesztenye: A Zala megyei pincesorok között található nagykutas szelídgesztenye kerülete 840 centiméter. 2001 szeptembere óta a község tanúfája. (Tanúfának nevezzük az olyan tekintélyes fát, mely egy adott településen a régi időket idézi.) Korát legalább ötszáz évesre becsülik. A monda szerint Magyarországon a szelídgesztenye Mátyás idejében, a XV. században vált ismertté, ugyanis Beatrix királyné hozta magával Itáliából.

Forrás: <http://vaol.hu/hirek>

6. Bak, Nénai völgy, 500 éves tölgy: A Bak melletti Nénai völgy olyan hely, ahová megilletődve megy az ember. Ide nem vezet turistaút. Az erdőből kilépve, bizonytalankodva közelítünk a lekaszált rét közepén az ország legnagyobb tölgyéhez. Első pillantásra nem is érzi az ember a fantasztikus méreteket, csak ha a közelébe ér. Kerülete 755 cm, de már nem nő. Egyre több a száraz ága. Amint megérkeztünk, megtámadtak az emlékek. A gyerekkorról... hogy 30 aprócska gyermek megpróbálta együtt átölelni a vastag tölgyet. A tölgy tényleg hatalmas és gyönyörű, egészséges fa. Semmit nem változott 10 év alatt. Akkor éjig érőnek tűnt és most is.

Forrás:

<http://termeszettelteli.blogspot.hu><http://elbiferrum.blogspot.hu/2012/05/dendroman-talalkozo>

7. Gemenc, fekete nyár: Egy tizenkét méter kerületű, csomoros fekete nyár Magyarország eddig ismert legnagyobb törzskörméretű fája. A gemenci erdőben álló faóriást már hitelesítették. A négy sarjból összenőtt, de egy gyökérrzel rendelkező nyárfa Gemenc, pörbolyi erdőtömbjében, a Móric-Duna partján található. Becsült magassága 30-35 méter, kora 100 évre tehető. A leírás szerint életerős, egészséges fa, még sokat gyarapodhat.

Forrás: <http://www.femcafe.hu/cikkek/vilag>

8. Dömsöd, Petőfi-fa: Petőfi szülei és a költő is, 1846-1847-ben Dömsödon éltek. A Duna partján van egy hatalmas, 350 éves mocsári tölgy, amelynek Petőfi-fa a neve. A fa egy viharban megsérült. Villám csapott bele, ágai ledőltek. A ledőlt ágakból Polyák Ferenc fadaragóművész elkészítette Petőfinek és szüleinek a mellszobrát. A szobrok a Petőfi-fa mellett megtekinthetők. Petőfi 1845 augusztusában a Duna-parton álló tölgy alatt megírta a "Piroslik már a fákon a levél..." című versét. Ettől a fától több alkalommal csónakkal kelt át a szemben lévő un. Hajós-szigetre.

Petőfi Sándor: Piroslik már a fákon a levél...

*Piroslik már a fákon a levél,
Süvölt köztök, süvölt az őszi szél,
Homályos a nap, a mező deres;
Pásztor, betyár meleg tanyát keres.*

*Meleg tanyát a pásztor csak talál,
Vár ott reá kulacs bor, tele tál.
Ha kifogy a kulacs bor s tele tál,
Lágy párnán felesége vele hál.*

*Betyár embernek jó tanyája nincs,
Minden felől csörög rá rabbilincs.
Szár az bokorban huzza meg magát,
Átkozza a hús őszi éjszakát.*

Dömsöd, 1845. szeptember

Forrás: <http://www.utazzitthon.hu/>; <http://www.kirandulasok.com/>

9. Süttő, Rákóczi-fa: A Rákóczi fájának tartott, közel 400 éves kislevelű hárs (Tiliaparviflóra) védelem alatt áll. Nevét onnan kapta, hogy neves történelmi alak pihent meg alatta, nevezetesen Rákóczi fejedelem, mikor a Duna mentén utazott. A fa monumentális méretei ámulatba ejtők: kerülete: 6,235 m, lombkorona átmérője: 20-25 m.

Forrás: <http://www.utazzvelunkhungary.hu/sutto.html>

10. Hédervár, Árpád-fa: A hédervári kocsányos tölgy nemcsak nagyon öreg, de nagyon híres fa is. Régi idők óta köztiszteletben áll. A tudók, az öregek csak úgy emlegetik, hogy Árpád vezér a 907-ben megesett pozsonyi csatára igyekeztén, itt pihent meg, sőt serege fővezérével, Kurszánnal, és három derék fiával, itt ült haditanácsot. Azt mindenki tudni véli, hogy pompás harci ménjének kötőfékjét ennek a tölgynek a törzséhez kötötte, mert annak nyoma ma is jól látható. A fát a néphit ezer évesnek tartja, de kutatók szerint a fa "csupán" 700-800 éves lehet. Így is alighanem Magyarország legidősebb fája a hédervári tölgy. A fa 1942 óta védett, törzsének legnagyobb átmérője 235 centiméter, kerülete: 720 cm, magassága: 14 méter.

Forrás: <http://kastely.blogter.hu/>; <http://www.utazzitthon.hu/>

11. Gödöllő, vadkörtefa: Gödöllőn, belépve a Szent István Egyetem Botanikus Kertjébe egy terebélyes fa már messziről magára vonja tekintetünket, közel 20 méteres termetével és több mint 320 centiméteres kerületével. A helyi legenda szerint Grassalkovich Antal gróf ültette, aki egy szerencsés kimenetelű vadászat után a sebzett vadkan elől egy vadkörtefán talált menedékre. Hálája jeléül elrendelte, hogy gödöllői birtokán 1000 vadkörtefát ültessenek. Ebből mára ez az egy példány maradt meg. A sikeres isaszegi csata után nem meglepő, hogy a természethez, a növényekhez gyermekkor óta vonzódó Kossuth Lajos, nem a nyüzsgő gödöllői főhadiszálláson, a kastélyban, hanem az akkor már terebélyes vadkörtefa alatt fogalmazta meg a Függetlenségi Nyilatkozatot. A fa 300-350 éves, 20 méter magas és 2013-ban körülbelül ötvenezer termést hozott.

Forrás: <http://www.felsovarosi.halas.hu/>; Kossuth Rádió- Napközben c. műsora

12. Budafok, Ősök fája: 1739-ben pestisjárvány szabadult Budára. A járvány Promontoron – Budafok régi neve – is számtalan áldozatot követelt. A település leggazdagabb családja a serfözde tulajdonosa, a Knoll család volt. A családfő, Knoll József megfogadta, hogyha túléli a fekete halál pusztítását, Szent Péter és Pál apostolok tiszteletére kápolnát épít. Bár József és felesége a járvány áldozata lett, leányuk, Veronika a pestist követő évben felépíttette Budafok első templomát, és szüleit ide temettette. Az eredeti növénytakaróból visszamaradó mezei juhar, az Ősök Fája Budafokon, a Szent Péter és Pál kápolna előtt, Promontor áll. A kápolna és az Ősök Fája története az idők folyamán összefonódott. A templomot Padányi Bíró Márton veszprémi püspök szentelte fel 1748 májusában Péter és Pál apostolok tiszteletére. Dr. Joó Ernő A Péter-Pál utca története című tanulmányában a következőket írja: „A kápolna előtt áll egy több mint 250 éves mezei juharfa, feltehető, hogy még a betelepülők ültethették. Méltán nevezhető az Ősök fájának”

Forrás: <http://www.nemethzoltan.hu/>; <http://evfaja.okotars.hu/fa>

13. Pesthidegkút, Krími hárs: Bár országos viszonylatban csak egyike a legidősebbeknek, Budapest legöregebb fájának egyértelműen a pesthidegkúti hársat tartják a szakértők, mely 1980 óta fővárosi védelem alatt áll. A fa korát körülbelül 500 évre becsülik, és úgy tartják, amellet, hogy a főváros és környéke több száz éves történetének élő tanúja, egyben az ősi budai erdők fájának egyik utolsó megmaradt példánya is. Feltehetően Mátyás király vadászzerdejéből maradt fenn.

Forrás: <http://www.femina.hu/>

14. Felsőmocsolád, öreg hárs: A fa történetét Bellosevich Mária mesélte el: A mi falunkban, Felsőmocsoládon számtalan legenda őrzi a garabonciások tetteit. Egy ilyen történet kapcsolódik az öreg matuzsálemhez, a négyszáz éves hársfához is. A legenda szerint, valamikor régen, nagy viharok pusztítottak a környéken, és egy hatalmas villám csapott be a dombtetőbe. A föld meghasadt, vízoszlop és földgáz tört fel a mélyből, széles medret, vagyis inkább szakadékot vájva magának. A villámtól berobbant a gáz, lángolt, izzott minden. Leégett az erdő. El is nevezték a helyet a Pokol torkának. Főként hollók éltek a leégett erdőben, amikor aztán elcsendesült minden, visszajöttek. Keserves károgással siratták a fészkeiket. A környék garabonciása, aki húséges állataival: foltos kutyájával, fekete kosával és a bütykös botjára

rátekeredett kígyójával járta a vidéket, hogy segítsen a rászorultaknak, meghallgatta a hollók panaszát. Megparancsolta nekik, hogy hozzanak magokat a csőrükben, a kopasz domboldalra telepítsenek erdőt. Ugyanis tudta jól, hogy a szakadék szélén álló kis hársfa túlélte az ítéletidőt, mert a garabonciás saját testével védte meg a pusztító lángoktól. Így történhetett, hogy a kis hársfa terméseiből született újjá az erdő. A garabonciás továbbra is vigyázott a hársra. Egyszer aztán híre ment, hogy a garabonciások ideje lejárt. Csendes pihenőhelyet kerestek. A fa befogadta a környék garabonciását. Idővel aztán az öreg törzs maga is garabonciássá változott. Azóta ő segíti a világot. Göcsörtös kérgének emberarca lett. De a kérge alól kidugja fejét a három jó barát: a foltos kutya, a fekete kos és a kígyó. A család hagyománya, hogy elviszi fiataljait az „öreghez”, akik ha már értenek a famászáshoz, áteshetnek a bátorságpróbán, vagyis felmászhatnak a fa odúrendszerében.

Forrás: <http://evfaja.okotars.hu/>